

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

הוראות

א. משך הבחינה: שעותיים ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	עיון בתורה (בראשית, דברים)	–	(16x3)	–	48 נקודות
פרק שני	–	עיון בנביאים ראשונים	–	(9x4)	–	36 נקודות
פרק שלישי	–	בקיאות בספרים יהושע, שופטים,				
שמואל א	–	(16x1)	–	16 נקודות		
סך הכול	–	100 נקודות				

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.

ד. הוראות מיוחדות: בפרק השני יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – עיון בתורה (בראשית, דברים) (48 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. בראשית, כ"ב, ד'–י"ב

א. "ביום השלישי" (פסוק ד').

על פי רש"י, הסבירו מדוע הראה ה' לאברהם את ההר רק ביום השלישי. (5 נקודות)

ב. "וילכו שניהם יחדו" (פסוק ו').

"וילכו שניהם יחדו" (פסוק ח').

על פי רש"י, מה לומדים ממילים אלה ב**ב**ל **א**חד מן הפסוקים? (6 נקודות)

ג. רש"י (לפסוק י"ב): "כי עתה ידעת" – מעתה יש לי מה להשיב".

על פי רש"י, הסבירו למי ה' משיב, ומהי התשובה של ה'. (5 נקודות)

2. בראשית כ"ג, א'–ד'

א. "מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים" (פסוק א')

רש"י: "נכתב 'שנה' בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו".

מה נדרש בכל כלל? (6 נקודות)

ב. "בקריית ארבע הוא חברון" (פסוק ב').

מדוע נקראה חברון "קריית ארבע"? כתבו את שני הפירושים של רש"י. (6 נקודות)

ג. "גר ותושב אנכי עמכם" (פסוק ד').

לפי רש"י, כיצד ייתכן שאברהם היה גם "גר" וגם "תושב"? הסבירו לפי הפשט אן הדרש. (4 נקודות)

3. בראשית, כ"ז, א'–ד'

א. "ותכהין עיניו" (פסוק א').

לפי אחד מן הפירושים של רש"י, הסבירו מדוע כהו עיניו של יצחק. (5 נקודות)

ב. עיינו בפסוק ב'.

לפי רש"י, מדוע חשש יצחק דווקא עכשיו מפני יום מותו? (6 נקודות)

ג. "ועשה לי מטעמים" (פסוק ד').

לפי ספורנו, מדוע ביקש יצחק מעשן שיכין בעבורו מטעמים? (5 נקודות)

4. **בראשית, מ"ז, כ"ח-ל"א**

א. "ויחי יעקב" (פסוק כ"ח).

רש"י: "למה פרשה זו סתומה?"

כתבו תשובה אחת של רש"י על שאלה זו. (5 נקודות)ב. "ועשית עמדי חסד ו**אמת** אל נא תִּקְבְּרֵנִי במצרים" (פסוק כ"ט).

על פי רש"י, הסבירו את הקשר של המילה "אמת" לבקשה של יעקב. (5 נקודות)

ג. "ויאמר אנכי אעשה כדברך. ויאמר השֹׁבֵעָה לי וישבע לו" (פסוקים ל'-ל"א).

על פי רמב"ן, הסבירו מדוע דרש יעקב מיוסף להישבע לו שיקיים את בקשתו. (6 נקודות)

5. **דברים ל"ד, א'-ו'**

א. "ויראהו ה' את כל הארץ" (פסוק א').

לפי רש"י, מהו המראה שהראה ה' למשה? (5 נקודות)

ב. "וימת שם משה" (פסוק ה').

רש"י: "אפשר משה מת וכתב 'וימת שם משה'?"

הסבירו את השאלה של רש"י, וכתבו אחת מן התשובות של רש"י על שאלה זו. (6 נקודות)

ג. "ויקבר אתו" (פסוק ו').

לפי רש"י, מי קבר את משה? כתבו את שני הפירושים של רש"י. (5 נקודות)

פרק שני – עיון בנביאים ראשונים (36 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 6-11 (לכל שאלה – 9 נקודות; לכל סעיף – 3 נקודות).

שימו לב: יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

6. יהושע, י', י'–י"ד

א. "שמש בגבעון דום" (פסוק י"ב).

מהו פירוש הציווי "דום", ומהי מטרת הציווי?

ב. "הלא היא כתובה על ספר הישר" (פסוק י"ג).

מהו "ספר הישר", ומה כתוב בספר זה בנוגע למלחמה של יהושע באמורי?

ג. עיינו בפסוק י"ד.

על מה נאמר "ולא היה כיום ההוא לפניו ואחריו"?

7. יהושע, כ"ד, א'–ז'

א. "וּיֹאסֵף... שְׁכֶמָה... וַיִּתְּצֵבּוּ לִפְנֵי הָאֱלֹקִים" (פסוק א').

ב. רד"ק: "וַיִּתְּצֵבּוּ לִפְנֵי הָאֱלֹקִים" – ... ואספם יהושע שכם ולא שילה...".

מדוע היה ראוי לאסוף את העם בשילה? ומדוע למרות זאת אסף יהושע את העם בשכם? כתבו הסבר אחד

של רד"ק לבחירה בשכם.

ב. "וַתֵּן לַעֲשׂוֹ אֶת הָר שֶׁעִיר... וַיַּעֲקֹב וּבְנָיו יִרְדּוּ מִצְרַיִם" (פסוק ד').

מדוע קיבל עשו את ארצו מייד, בניגוד ליעקב ובניו, שירדו למצרים?

ג. "וַיָּבֵא עָלָיו אֶת הַיָּם" (פסוק ז').

כיצד הביא ה' את הים על המצרים?

8. שופטים, י"ב, א'–ד'

א. כתבו למי הכוונה במילים "איש אפרים" (פסוק א'), והסבירו את הביטוי "איש ריב" (פסוק ב').

ב. "וַיִּתְּנֵם ה' בְּיָדִי" (פסוק ג').

הסבירו את הטענה של יפתח שבאה לידי ביטוי במילים אלה.

ג. "כִּי אָמְרוּ פְּלִיטֵי אֶפְרַיִם גִּלְעָד בְּתוֹךְ אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ מְנַשֶּׁה" (פסוק ד').

מי אמר דברים אלה, ומהו פירוש הדברים?

9. שופטים, י"ג, א'–ט"ז

א. רד"ק (לפסוק ב'): "ויש לתמוה היאך מי שציווה עליו הבורא יתברך להיות קדושתו מן הבטן איך נטמא בבנות הפלישתים..."

כיצד רד"ק מיישב את תמיהתו?

ב. "והוא יחל להושיע" (פסוק ה').

מהו השוני בין התשועה שהושיע שמשון ובין תשועת השופטים האחרים?

ג. "ויאמר מנוח... נעצרה נא אותך... ויאמר מלאך ה'... אם תעצרני לא אכל בלחמך ואם תעשה עֲלָהּ לה' תעלנה" (פסוקים ט"ו–ט"ז).

הסבירו את תשובת המלאך על דברי מנוח.

10. שמואל א, כ"ד, ד'–כ"א

א. "ויכרת את כנף המעיל" (פסוק ד', ובספרי תנ"ך מסוימים פסוק ה').

על פי רד"ק, הסבירו מה היה הפגם במעשה של דוד ומה היה עונשו של דוד על כך.

ב. "משל הקדמני מרשעים יצא רשע" (פסוק י"ג, ובספרי תנ"ך מסוימים פסוק י"ד).

הסבירו את המשל ואת ההקשר שהוא נאמר בו.

ג. "ועתה הנה ידעתי כי מלך תמלוך" (פסוק כ', ובספרי תנ"ך מסוימים פסוק כ"א).

כיצד ידע שאל שדוד ימלוך?

11. שמואל ב, ו', ב'–י"א

א. עיינו בפסוקים ב'–ו'.

מדוע סבר דוד שמותר שהעגלה תישא את הארון, אף שנאמר "בכתף ישאו" (במדבר, ז', פסוק ט')?

כתבו הסבר אחד של רד"ק.

ב. "וישב ארון ה' בית עֶבֶד אָדָם הַגִּתִּי" (פסוק י"א).

מאיזה שבט היה עֶבֶד אָדָם, ומה היה תפקידו במקדש?

ג. "ויברך ה'..." (פסוק י"א).

מה הייתה הברכה?

פרק שלישי – בקיאות בספרים יהושע, שופטים, שמואל א (16 נקודות)

12. לפניכם עשרה סעיפים (א-י), ובהם קטעי פסוקים.

בחרו בשמונה מן הסעיפים, העתיקו למחברתכם את האות המציינת כל סעיף שבחרתם, וכתבו ליד האות על מי נאמרו הדברים, ובאיזה הקשר הם נאמרו (לכל סעיף – 2 נקודות).

- א. "והיה כל אשר יצא מדלתי ביתך החוצה דמו בראשו".
- ב. "וישימך תל עולם שממה עד היום הזה".
- ג. "ויהיו חטבי עצים ושאבי מים לכל העדה".
- ד. "והנה אדניהם נפל ארצה מת".
- ה. "אז רפתה רוחם מעליו בדברו הדבר הזה".
- ו. "מה לי ולך כי באת אלי להלחם בארצי".
- ז. "נתן אלקינו בידנו את אויבנו ואת מחריב ארצנו".
- ח. "כי אין כמוהו בכל העם".
- ט. "טעם טעמתי בקצה המטה אשר בידי".
- י. "ובאת אל המקום אשר נסתרת שם ביום המעשה".

בהצלחה!